



Les cinc filles de Bernarda Alba agafen més protagonisme en aquest muntatge.

Bernarda deixa la casa

El Paranimf acull la reinterpretació de l'obra de Lorca per Paula Errando

PAULA BLANQUER
pblanqueradam@mediterraneo.elperiodico.com
CASTELLÓ

Si bé ja no està ben vist ser obertament masclista i tenim societats formalment igualitàries, el masclisme perviu en la socialització dels homes i les dones a través d'un pacte social, el patriarcat de consentiment. L'obra de teatre *La casa sin Bernarda*, dirigida per Paula Errando, revisa el clàssic de Lorca de 1936 amb una mirada actual al Paranimf de la Universitat Jaume I el 3 de març a les 19.30 hores.

Formada de la mà del director de teatre valencià Carles Alfaro i dels textos de Pinter i Chejov, Errando sostrau de l'obra original a Bernarda, símbol d'autoritat i repressió. A partir d'ací, fa política de l'emancipació i col·loca a les seues cinc filles en «un lloc en què no existeix el color negre, on tot és blanc, on hi ha biquinis», descriu la directora. A la llum d'un estiu autotreferencial dels anys 90, sona Ràdio Futura. «Hi ha bellesa, erotisme i pulsio sexual des de la mirada d'una dona, no des de la sexualització de la mirada masculina».

L'obra original gira al voltant d'un tancament físic i simbòlic en un codi moral del passat, genera conflictes en resposta a la tirania de Bernarda, la matriarca que reproduceix les lògiques patriarcales de dominació sobre unes altres dones. Ara, «el desig de les filles passa a un primer pla i és la tira-

nia de sa mare la què es converteix en antagonista, no en el centre protagonista de la història», explica Paula Errando.

El patriarcat no necessàriament es reproduceix a través dels homes, sinó de la societat en general. Així ho entén el doctor en masculinitats i professor del Departament de Filosofia i Sociologia de l'UJI, Joan Sanfèlix, que concep el patriarcat com «un sistema de dominació dels homes sobre les dones, pensat en binari, que evoluciona i pren formes particulars en certa simbiosi amb el capitalisme. Ells ho acaparen tot, el poder, l'autoritat i la raó legítima, i elles queden reduïdes a un paper secundari i de subordinació».

D'acord amb el professor, les dones no estan exemptes de reproduir les lògiques patriarcales, perquè «han sigut víctimes d'interioritzar-les, naturalitzar-les fins a tal punt que no entenen l'ordre social d'una altra manera». És a dir, conceben l'ordre normal de les coses d'una forma patriarcal i,

El desig de les filles passa a un primer pla i és la tirania de sa mare la què es converteix ara en antagonista

per tant, reproduceixen la subordinació d'unes altres dones a través de la «violència simbòlica» de Bourdieu. Sanfèlix aclareix que «aquestes dones no encarnen, però sí que reproduceixen la lògica patriarcal». És el cas de Bernarda.

La seua violència simbòlica sobre les joves connecta amb experiències d'opressió de la directora de l'obra, que s'emociona en recordar-les. «A l'escola vaig patir assetjament per un grup de xiques. No m'he sentit mai cuidada per altres dones, més enllà de les amigues de confiança», -conta Errando-. «M'havien convençut que les dones no ens entenem, només competim i ens barallem. Ha sigut bonic reconciliar-me amb açò i dir-me que no té per què ser així».

LÍMITS A LA DOMINACIÓ

La directora experimenta amb el que passaria si posaren límits a la dominació. I si aquestes cinc dones decidiren no aguantar la violència? L'obra trenca l'estatu quo i enfronta a les germanes a una decisió: seguir, o no, les normes que imposa sa mare. Una història sobre l'instint per emancipar-se i esdevenir adultes que interpe·lla a una generació que no sap qui és, més enllà de ser la filla dels seus pares. L'obra qüestiona el codi moral imposat per la comunitat, dialoga sobre el suïcidi adolescent, la pèrdua de la virginitat i la definició del jo adult.

La casa sin Bernarda de Paula Errando busca formes d'emancipació sense la mirada masculina i des de la collectivitat política; les dones com a germanes reconciliades, no debades, organitzades per la recerca de la llibertat. =